

Projecte per a l'Autonomia Personal i la Vida Independent

Barcelona, desembre de 2006

Índex

Antecedents

- 1 Objectiu i justificació
- 2 Qui forma part del projecte
- 3 Prestacions
- 4 Avaluació

Conclusions

PROJECTE PER A L'AUTONOMIA PERSONAL I LA VIDA INDEPENDENT

L'Ajuntament de Barcelona a través de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitats, ha iniciat el **“PROJECTE PER A L'AUTONOMIA PERSONAL I LA VIDA INDEPENDENT”**. Amb aquesta iniciativa es vol **possibilitar que persones amb discapacitat física puguin desenvolupar-se de forma autònoma en totes les esferes de la seva vida quotidiana**. El projecte té una durada d'un any i compta amb la participació de 15 a 20 persones amb greu discapacitat física, totes elles residents a la ciutat de Barcelona. És la primera vegada que a Catalunya es porta a terme un projecte d'aquest tipus. Existeixen experiències semblants al País Basc i algunes ciutats del nord d'Europa.

ANTECEDENTS I JUSTIFICACIÓ

El projecte d'Autonomia personal i Vida independent neix a conseqüència de:

- a) Les conclusions de l'estudi sobre "L'ajuda a domicili per a persones amb discapacitat" que va fer l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat.

S'hi detectà que la cartera dels actuals serveis d'ajuda domiciliària municipal no dona resposta a les necessitats del col·lectiu de persones amb greus discapacitats físiques. El màxim d'ajuda domiciliària és de 14 hores setmanals i a Barcelona prop de 5.952 persones amb discapacitat necessiten una atenció de més de 14 hores setmanals, de les quals 3.889 necessiten més de 40 hores setmanals.

- b) L'experiència del servei residencial experimental Vila Olímpica-Paralímpica. L'IMD a l'any 1999 va posar en funcionament aquest servei, amb un total de 12 places per a persones amb greu discapacitat física, repartides en sis apartaments domotitzats, amb serveis propis d'un centre residencial: suport personal amb una permanència de cuidadors de 22 hores diàries tots els dies de l'any amb una mitjana d'atenció de 3h usuari/dia; alimentació, neteja, etc. També disposa de servei de teleassistència.

De l'experiència de sis anys es constata una tendència creixent en la majoria dels usuaris de tenir més llibertat en poder decidir sobre horaris i organització de la vida diària i també d'autogestió dels serveis en el sentit de decidir quins serveis reben, com i qui els hi presta. Alhora hem detectat que algunes persones, inclús amb lleus discapacitats físiques que disposen de pocs recursos econòmics han optat per aquest servei residencial perquè així tenen habitatge i altres necessitats bàsiques cobertes de forma gratuïta.

c) La proposta del projecte "Cap a la Vida Independent a Barcelona" elaborada pel Subforo de Vida Independent a Catalunya i presentada a l'IMD el maig de 2004, demanant el suport municipal per poder desenvolupar-lo.

d) Les lleis de la promoció de l'Autonomia personal i Atenció a les Persones en situació de Dependència i la de Serveis Socials de Catalunya, les dues defineixen i incorporen els conceptes d'Autonomia personal, de Vida Independent i de l'assistent personal per als col·lectius de persones amb discapacitat, si bé l'última d'aquestes lleis encara per aprovar i ambdues pendents de regular el seu desenvolupament.

Per tot l'exposat, aquest **projecte** ha estat dissenyat tenint en compte la situació de cada una de les persones que han accedit a formar part d'aquest projecte. Per una part, la necessitat de suport que necessiten per les activitats de la vida diària i per l'altre quines son les seves situacions familiars, de recursos, de treball etc. En funció dels diferents perfils resultants reben els serveis necessaris per a la seva autonomia i per poder continuar vivint a casa seva.

A més voldríem fer una referència explícita a l'aspecte dels recursos econòmics de les persones amb discapacitat. Cal tenir en compte sempre, el sobreesforç econòmic que ha d'afrontar aquest col·lectiu, degut a tot tipus de despeses derivades de la seva situació. Així segons l'estudi elaborat el passat mes de març per l'IMD "**Estudi del greuge comparatiu econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona**" les persones amb discapacitat física, amb ingressos mitjans, presenten un greuge comparatiu econòmic que oscil·la entre 17.828 €/any en aquelles persones amb considerables limitacions a 46.723 €/any per aquelles persones amb severes limitacions.

1. Objectiu

El "Projecte per a l'Autonomia Personal i la Vida Independent" vol promoure la vida autònoma i l'atenció a les persones de la població amb discapacitat física. En concret, l'objectiu principal del projecte és:

Disposar d'una nova alternativa per a que les persones amb discapacitat física puguin viure en la mesura del possible una vida autònoma i activa

Es tracta d'iniciar processos per evitar -sempre que sigui possible i la persona vulgui- ingressos residencials o que la família, en especial la dona, assumeixi la cura de les persones dependents.

2. Qui forma part del projecte

Donat que es tracta d'un projecte pilot sotmès a una avaluació continuada per a estudiar la seva viabilitat i possibilitat d'ampliar-lo, en un futur a més persones, s'ha volgut que formessin part del projecte:

De 15 a 20 persones amb trets i circumstàncies diverses

A continuació es detallen algunes característiques d'aquestes persones.

2.1. Origen. El 50%, aproximadament són persones que residien al servei residencial experimental Vila Olímpica-Paralímpica i l'altre 50% són persones que pertanyen al Fòrum de la Vida Independent i unes i altres voluntàriament han volgut formar part del Projecte

2.1 Perfils de les persones que participen al projecte:

edat

- el 28,57% menors de 30 anys
- el 50% entre 31 i 50
- el 21,43% majors de 50 anys

gènere

- el 57% són homes
- el 43% són dones.

discapacitat

- el 85,7% supera el 75 % de grau de discapacitat.
- el 100% requereixen assistència de tercera persona
- el 100% superen el barem de mobilitat reduïda

situació formativa i

laboral

- el 14% dels participants són estudiants
- el 21% té una feina remunerada
- el 92,8% són pensionistes, dels quals el 53,8% perceben pensions no contributives.

situació econòmica

- el 50% no arriba a ingressos equivalents a 1 vegada l'IPREM (6577,20€ anuals).
- el 14% supera dues vegades aquest mateix barem (13.114,4 € anuals)

habitatge

el 43 % disposen d'habitatge propi, de lloguer o familiar.
el 57% disposen d'habitatge social.

3. Prestacions

La naturalesa de les prestacions que contempla el projecte són de serveis i no econòmiques. El tipus i la intensitat de les prestacions venen determinades i estan vinculades al projecte individual de cada participant. Aquest projecte que s'elabora conjuntament amb el participant té en compte les necessitats d'assistència personal, i també les d'habitatge, la situació laboral i els ingressos econòmics.

3.1. Assistència Personal. Mitjançant l'assistent personal, les persones amb discapacitat física se'ls possibilita realitzar allò que farien en absència de limitacions funcionals. Entenem per assistència personal els següents serveis:

- a. *Assistència a la vida diària:* higiene personal, vestir-se/desvestir-se, transferències, etc.
- b. *Ajuda domèstica:* cuina, neteja de la llar, etc.
- c. *Acompanyaments:* treball, estudis, compres, viatges, etc.

Totes les persones del projecte reben assistència personal i el nombre d'hores venen determinades per les necessitats individuals.

La quantitat d'hores anuals requerides oscil·len d'entre d'un mínim de 156 a un màxim de 5.840 hores any. També totes les persones gestionen de forma individual la contractació d'aquests serveis a empreses i entitats del sector i inclús a través d'un treballador autònom. Per formalitzar aquesta prestació, l'IMD signa un acord amb cada persona on consten les quantitats assignades, l'empresa o entitat que la persona ha elegit per rebre el servei i la forma i el procediment de pagament a aquesta.

Referent a la gestió de l'assistència personal, és particularment important destacar la creació de l'Associació Oficina de Vida Independent (OVI). La OVI és una entitat sense ànim de lucre destinada a difondre el *Moviment de Vida Independent* i les propostes encaminades envers l'autodeterminació de les persones amb discapacitat. En paral·lel a aquesta tasca de difusió, la OVI s'encarrega de gestionar l'assistent personal dels seus associats. Un 64% dels participants en el projecte formen part de l'OVI. La resta d'altres entitats o empreses

3.2. Teleassistència. Les característiques de les persones que formen part del projecte fa que:

Totes les persones poden disposar del servei de teleassistència

Aquest servei permet atendre a les persones amb discapacitat en situació d'urgència les 24 hores al dia tots els dies de l'any. El 57% disposen d'aquest servei.

3.3. Habitatge. L'assistència personal es porta a terme sempre a persones que viuen a casa seva, mai en un centre residencial.

Un 43% dels participants al projecte viuen en habitatge propi o familiar i la resta disposen d'un habitatge social.

El 57% dels participants que disposen d'un habitatge social són uns apartaments situats a la Vila Olímpica-Paralímpica. Es un habitatge compartit per dos persones, i si hi han destinat 4 pisos. S'ha establert un contracte de dret d'ús de l'habitatge amb cànon mensual equivalent al d'altres habitatges públics. En aquest cas la quantitat màxima per l'ús d'aquests habitatges és de 125 € usuari/mes. Però, en funció dels ingressos aquesta quantitat pot arribar a ser sols de 5 €. Aquests habitatges disposen de mobiliari, equipament necessari i sistemes domotitzats per l'accés i ús dels mateixos.

3.4. Altres. Altres prestacions inclouen els subministraments d'aigua, llum, neteja i reparacions de l'habitatge i la provisió de productes bàsics d'alimentació per un valor màxim de 100 € mensuals. Es donen aquests serveis sempre que l'usuari presenti una situació econòmica-social deficitària i no pugui fer-se càrrec de les despeses i de forma periòdica es revisarà. Actualment el 35,7 %, de les persones participants en el projecte, reben aquest tipus de prestacions.

4. Avaluació.

S'analitzarà la viabilitat del projecte, la seva eficàcia i qualitat, a partir d'una anàlisi comparada entre les distintes formes de gestió i organització de la vida independent.

El projecte preveu una avaluació continuada del procés a fi d'estudiar la possibilitat d'estendre'l a més participants.

En aquest sentit alguns dels principals indicadors que es tindran en compte són:

- Canvis: situació laboral i formativa; relacions socials (familiars, amistats, etc.); principals activitats (participació associativa, esports, sortides, etc.)
- Assistència personal: criteris de selecció; distribució de tasques; hores d'atenció; tipus de contracte; rotació de personal; etc.
- Capacitat de reacció a situacions imprevistes, solucions per fer-los front i cost.
- Cost econòmic (comparativa respecte règims residencials)
- Nivell de satisfacció dels usuaris i acompliment d'expectatives
- Propostes de futur (habitatge propi, estudis, treball, etc.)

Així mateix, l'IMD ha signat un conveni amb l'Associació Oficina de Vida Independent (OVI) pel qual s'estableix una col·laboració en el procés d'avaluació del projecte. Aquesta anàlisi haurà de servir com a instrument validador per a la implementació progressiva d'una nova manera de viure de les persones amb greu discapacitat física com a possible alternativa futura als actuals règims residencials.

Conclusions

A finals de l'any 2007 disposarem dels resultats de l'experiència. S'inicia ara, aquest Projecte per a l'Autonomia Personal i la Vida Independent que a mig termini es vol estendre al major nombre d'usuaris possible. Sabem que caldrà establir criteris per determinar les condicions d'accés, quantia, tipus de prestacions i participació dels beneficiaris en el cost dels serveis.

Avui però, en espera de tot plegat, creiem amb la següent hipòtesi:

El suport necessari per a l'autonomia personal de les persones amb discapacitat esdevindrà una de les solucions, més justes i ajustades als drets de totes les persones que el model d'Estat social que consagra la Constitució, per a donar resposta a les persones amb greus dependències

Així, en conseqüència, creiem que els serveis residencials, seran una alternativa per alguns casos i no com l'única solució per les persones que necessiten d'una altra persona per les activitats de la vida diària.

Voldríem acabar amb algunes consideracions:

No hem d'oblidar que el projecte que ara iniciem del suport per l'Autonomia Personal i la Vida Independent per que aconsegueixi el seu objectiu, són necessàries que es compleixin altres condicions, en diferents facetes de la vida i l'entorn d'aquestes persones que possibilitin la vida independent i activa en la societat:

- Plans d'habitatge social que tinguin en compte aquest col·lectiu. Cal contemplar habitatges que siguin assequibles a les seves rentes i accessibles a les seves limitacions de mobilitat.
- Pensions de renda mínima dignes.

- Possibilitar a la mesura de les capacitats de les persones amb discapacitat i sempre que sia possible, l'accés al treball ordinari fomentant la seva inserció.
- Disposar d'un transport públic regular accessible, complementat si cal amb un transport públic especial.
- Disposar d'instal·lacions i espais esportius accessibles amb els suports necessaris.
- Treballar per un model de ciutat accessible, la via pública i espais públics: carrers, parcs, platges; actes públics, la comunicació i informació, també accessibles; etc.

Barcelona, desembre 2006